

Occupational Skill Development through Sesame Product Project from Local Wisdom for Grade 9 Students in Barn Nai Soi School, Pang Moo, Meaung Mae Hong Son Province

Sarayut Ngocome¹ Chontida Na Lamphun² Poraphat Khongsri³

^{1,2,3}Mae hong son College, Chiang Mai Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare the Occupational skills of grade 9 students at Ban Nai Soi School before and after organizing activities for the sesame products project from local wisdom and 2) to study students' satisfaction with the project activities of sesame products from local wisdom. The specific target group is 40 samples. The tools used in the research were knowledge tests, competency in vocational skills, 3 components: 1) management, 2) production process, and 3) marketing and satisfaction assessment of the project activities of sesame products based on local knowledge. The statistics used in the research were mean, standard deviation, and differential testing between two groups of correlated mean groups.

The results showed that before the sesame product project activity from local wisdom, the population group had Occupational skills with an average score of 33.68. However, after the sesame product project activity from local wisdom, the population group had vocational skills with an average score of 65.03, which was statistically significantly higher than before the sesame product project activity from local wisdom at the level of 0.05. In addition, the population had a high level of satisfaction with a mean value of 4.07 (S.D. = 0.74), which is positive satisfaction with the organization of sesame product project activity from local wisdom.

Keywords: Occupational Skill, Local Wisdom, Sesame products project, Grade 9 students

How to Cite

Ngocome, S., Na Lamphun, C., Khongsri, P. (2024). Occupational Skill Development through Sesame Product Project from Local Wisdom for Grade 9 Students in Barn Nai Soi School, Pang Moo, Meaung Mae Hong Son Province. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 16(1), 40-48. Retrieved from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/irdssru/article/view/269000> (In Thai)

การพัฒนาทักษะอาชีพผ่านโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านในสอย ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัด แม่ฮ่องสอน

ศรายุทธ เงามคำ^{1*} ชลธิดา ณ ลำพูน² ปรภัทร คงศรี³

^{1,2,3}วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านในสอย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มเป้าหมายจะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีความเฉพาะเจาะจง จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความสามารถด้านทักษะอาชีพ องค์กรประกอบทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านกระบวนการผลิต 3) ด้านการตลาด และแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มที่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มประชากร มีทักษะอาชีพค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 33.68 แต่หลังการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มประชากร มีทักษะอาชีพค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 65.03 ซึ่งสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้กลุ่มประชากรมีค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 ซึ่งเป็นความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นในเชิงบวก

คำสำคัญ: ทักษะอาชีพ, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, โครงการผลิตภัณฑ์, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

บทนำ

การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้สู่การสร้างอาชีพจากภูมิปัญญาท้องถิ่น (ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ) ในพื้นที่ตำบลปางหมูโมเดล อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน นั้น นอกจากจะเป็นการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ดัดแปลงจากภูมิปัญญาให้เป็นสินค้าที่ดีต่อสุขภาพแล้ว ยังเป็นการสร้างรากฐานความเข้มแข็งทางด้านรายได้สู่ชุมชน ซึ่งการพัฒนาทักษะอาชีพผ่านโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถือเป็นช่วงวัยสำคัญที่สามารถช่วยครอบครัวหารายได้ระหว่างเรียนได้ ตลอดจนเป็นแรงขับเคลื่อนเพื่อการต่อยอดนำไปสู่ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและเยาวชนที่กำลังจะเติบโตกำลังสำคัญของชาติต่อไป

การศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย รวมทั้งการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน การจัดระบบการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคม และประเทศชาติมากเท่าไร ก็หมายความว่าพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของ

ผู้เรียนให้มีศักยภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนจะมีความสำคัญมากที่สุดในกระบวนการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้ **ราชกิจจานุเบกษา** (Government Gazette, 2002)

งานด้านการศึกษาเป็นกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่ง ต้องพัฒนาให้ทันกับการขยายตัวทางด้านเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้า ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท ยังได้ตระหนักถึงความสำคัญและเตรียมความพร้อมด้านวิชาชีพให้ผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนจบมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษามองเห็นภาพงานอาชีพต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักตนเองสำรวจความสนใจ ความถนัด และมองเห็นเส้นทางชีวิตในอนาคต เพื่อความสำเร็จในการทำงาน และการดำเนินชีวิต บทบาทของครูจึงต้องมีการเปลี่ยนเป็นผู้แนะนำ และเรียนรู้ไปพร้อมผู้เรียน เนื่องจากเหตุปัจจัยที่มีการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาผู้เรียนไม่ใช่อยู่ที่การท่องจำ แต่เป็นกาส่งเสริมพัฒนาทักษะทุกด้านให้กับผู้เรียน สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างไปจากในอดีต **ขวัญดาว แจ่มแจ้ง** (Jamjang, 2015) สอดคล้องกับ **สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล** (Charungkaittikul, 2018) ที่กล่าวว่าทักษะการทำงานหรืออาชีพ คือ ความสามารถประยุกต์ใช้ ความรู้และทักษะในการทำงาน การติดต่อสื่อสาร การทำงานเป็นทีม แสดงภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ มีความยืดหยุ่น และปรับตัวได้ดีริเริ่มงานดูแลตนเองได้อดทน และขยันทำงาน ประกอบกับการเรียนรู้ที่จะปรับตัวได้อย่างดีในสภาวะการเปลี่ยนแปลงหรือมีภัยคุกคามได้อย่างชาญฉลาด ถือเป็นเรื่องสำคัญในการดำรงชีวิต ที่มีทักษะชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 และการคิดสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อตอบสนองการดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมที่ต่างกันไป นำไปสู่การเผยแพร่ นำเทคนิควิธีการใช้ และพัฒนาทักษะใช้ จนเกิดเป็นกลยุทธ์การขายเกิดผู้ประกอบการในงานอาชีพ ซึ่งเป็นทักษะอาชีพที่ต้องมีการส่งเสริมให้ทันในยุคการเปลี่ยนแปลง **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน** (Office of the Basic Education Commission, 2015)

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมอันเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ได้ส่งผลกระทบต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งทำให้สิ่งประดิษฐ์ หรือระบบทางสังคมที่เกิดขึ้นจากภูมิปัญญาของชาวบ้านในอดีตอย่างไม่สามารถแข่งขันกับสิ่งประดิษฐ์ หรือระบบที่อยู่ในปัจจุบันได้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในด้านค่านิยมสมัยในปัจจุบันเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งทำให้ถูกมองข้ามว่าล้าหลังอีกทั้งคนไทยในปัจจุบันมีค่านิยม และพฤติกรรมที่หันไปเน้นวัตถุนิยม และบริโภคนิยมเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งคนไทยบางกลุ่มมีการขาดจิตสำนึกต่อสาธารณะ ไม่เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาเก่าแก่ และไม่รู้สึกภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนของตนเอง เน้นให้ความสำคัญต่อส่วนตนมากกว่าส่วนรวม และยังใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิตน้อยลง จนทำให้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกละเลย ไม่สนใจ และไม่เห็นความสำคัญ ในที่สุดการดำเนินอยู่ซึ่งเอกลักษณ์ของไทยจะไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ การขาดความภูมิใจในรากเหง้าของตนเองนี้ไม่เพียงแต่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของเอกลักษณ์ไทย ยังส่งผลกระทบต่อโอกาสที่จะได้รับประโยชน์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการ จากความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นอีกด้วย แม้บุคคลส่วนมากจะหันเหลอยตามไปกับการเปลี่ยนแปลงกับความทันสมัยของโลก แต่ยังมีบุคคลอีกกลุ่มหนึ่ง เช่น ผู้นำชุมชนที่มีองค์ความรู้ในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้านผู้ที่ยังเห็นความสำคัญ และความต้องการที่จะอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เป็นผู้ส่งเสริมเอกลักษณ์เหล่านี้ไว้ และไม่เปลี่ยนแปลงไปตามแนวทางการพัฒนาสมัยใหม่ ในทางกลับกันกลุ่มคนเหล่านี้ยังคงใช้แนวทางเดิม อันได้แก่ แนวทางการอนุรักษ์ดูแลรักษาฟื้นฟูพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรืออาจมีการผสมผสานปรับใช้ระหว่างวิถีชีวิตดั้งเดิม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ แต่มีจุดประสงค์ในการรักษาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และยังอยู่บนรากฐานของคนในชุมชน วิถีชีวิตเดิมๆ ยังคงถูกเน้นและให้ความสำคัญโดยการใช้สติปัญญาสิ่งที่มีอยู่ในชุมชน วิธีการผลิต การบริโภค การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ที่บรรพบุรุษสั่งสมประสบการณ์มา ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น และเป็นการพัฒนาชุมชน ทั้งนี้ยังมุ่งหวังที่จะปลูกจิตสำนึกให้คนไทยเห็นคุณค่า และเกิดความภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง โดยเฉพาะคนไทยรุ่นใหม่ให้เข้าถึงคุณค่ารู้สึกภูมิใจ และมีจิตสำนึกที่ดีต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น และเป็นการพัฒนารากฐาน และเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญในการพัฒนาคน สังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนจากองค์กรย่อยซึ่งเป็นรากฐานที่มั่นคงสู่การพัฒนาองค์กรใหญ่ระดับประเทศสืบไป

พุฒิภัทร เป็กเตปิน (Pektepin, 2022)

จากความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษา ได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาทักษะทางอาชีพให้กับนักเรียน ผู้วิจัยจึงดำเนินการพัฒนากิจกรรมใหม่ที่สามารถส่งเสริมนักเรียนให้มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับประกอบอาชีพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาทักษะอาชีพผ่านโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านในสอย ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการประกอบอาชีพ และรู้จักการวางแผนในการประกอบอาชีพเพื่อเป็นการส่งเสริมทักษะการสร้างอาชีพให้กับนักเรียนอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านในสอย ตำบลปางหมู โมเดล
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านในสอย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัยการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มานำวิเคราะห์และประเมินผล เพื่อให้ได้คำตอบที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านในสอย ตำบลปางหมูโมเดล อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 40 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 โครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 3 กิจกรรม กิจกรรมที่ 1 การถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาทักษะการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเพื่อสุขภาพ และรูปแบบการจัดตั้งเครือข่าย กิจกรรมที่ 2 การพัฒนาทักษะด้านการตลาดของผู้ประกอบการผ่านการใช้สื่อออนไลน์ และออฟไลน์ เพื่อยกระดับการจัดจำหน่ายและการสร้างรายได้ให้สูงขึ้น กิจกรรมที่ 3 การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์

3.2 แบบทดสอบความรู้ ความสามารถด้านทักษะอาชีพ องค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านกระบวนการผลิต 3) ด้านการตลาด มีจำนวน 80 ข้อ

3.3 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.4 ผู้วิจัยหาคุณภาพภาพของแบบประเมิน ดังนี้ 1) นำแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยตรวจสอบความชัดเจนในการ

ใช้ภาษาและครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการวัด และเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Item Content Validity Index: I-CVI) (Ayre & Scally, 2014) พบว่ามีค่า I-CVI เท่ากับ 1.00 และ 2) ทดลองใช้เครื่องมือกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งผลการประเมินมีอำนาจจำแนกระหว่าง .20–.85 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีของ Lee J. Cronbach (Cronbach, 1951) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .90

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความรู้ ความสามารถด้านทักษะอาชีพ องค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านกระบวนการผลิต 3) ด้านการตลาด โดยเป็น ข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก มีจำนวน 80 ข้อ

4.2 จัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 3 กิจกรรม

กิจกรรมที่ 1 การถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาทักษะการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเพื่อสุขภาพ และรูปแบบการจัดตั้งเครือข่าย

กิจกรรมที่ 2 การพัฒนาทักษะด้านการตลาดของผู้ประกอบการผ่านการใช้สื่อออนไลน์ และออฟไลน์ เพื่อยกระดับการจัดจำหน่ายและการสร้างรายได้ให้สูงขึ้น

กิจกรรมที่ 3 การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ หลังจากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบความรู้ ความสามารถด้านทักษะอาชีพ องค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านกระบวนการผลิต 3) ด้านการตลาด โดยเป็น ข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 80 ข้อ

4.3 ให้นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 16 ข้อ

4.4 นำคะแนนการทดสอบความรู้ ความสามารถด้านทักษะอาชีพ และผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบความรู้ ความสามารถด้านทักษะอาชีพ องค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านกระบวนการผลิต 3) ด้านการตลาด ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานจากการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มที่มีความสัมพันธ์กัน (Paired-Sample Test: t)

5.2 ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความรู้ ความสามารถด้านทักษะอาชีพก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำหรับการเปรียบเทียบความรู้ ความสามารถด้านทักษะอาชีพเป็นการประเมินก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นกับกลุ่มประชากร โดยผลการเปรียบเทียบความรู้ ความสามารถด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโนนสอย ตำบลปางหมูโมเดล อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 40 คน แสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความรู้ ความสามารถด้านทักษะอาชีพของกลุ่มประชากร

การประเมิน	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อน	40	33.68	7.72	-17.705	.000**
หลัง	40	65.03	9.48		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 เห็นได้ว่าการก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านในสอย ตำบลปางหมูโมเดล อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 40 คน มีผลคะแนนเฉลี่ยที่ถูกประเมินจากแบบทดสอบความรู้ ความสามารถด้านทักษะอาชีพ อยู่ที่ 33.68 และ 65.03 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบทักษะอาชีพของกลุ่มประชากร ระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑจากภูมิปัญญาท้องถิ่น จากการใช้ค่าสถิติ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑจากภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

เมื่อจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ครบทั้ง 3 ครั้งแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มประชากรที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑจากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยผลการศึกษาแสดงไว้ในดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประเด็นความคิดเห็น	ความพึงพอใจ			
	N = 40			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ทิศทาง
1. ได้รับความรู้การวางแผนจัดระเบียบองค์กรได้อย่างเหมาะสม	4.00	0.72	มาก	บวก
2. ได้รับความรู้การจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และปลอดภัยต่อการใช้งาน	4.18	0.75	มาก	บวก
3. การกำหนดสิ่งที่ต้องทำในแต่ละวัน และจัดการสิ่งต่าง ๆ นั้นได้อย่างเป็นระบบ	4.08	0.83	มาก	บวก
4. การบริหารทรัพยากรหรือทุนที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ได้อย่างสูงสุด	4.05	0.93	มาก	บวก
5. การจัดลำดับความสำคัญของงานเพื่อนำไปสู่การวางแผนที่ดีขึ้น	4.23	0.80	มาก	บวก
6. การปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.18	0.81	มาก	บวก
7. แสวงหาและเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารความรู้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง	4.10	0.84	มาก	บวก
8. การนำวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นมาใช้ในการแปรรูปเป็นสินค้าและได้รับผลิตที่มีคุณค่า	4.10	0.90	มาก	บวก
9. การควบคุมคุณภาพมีขั้นตอนการผลิตอย่างเป็นระบบ	3.98	0.92	มาก	บวก

10. การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับทีมงานและบุคคลที่สนใจได้	3.83	0.81	มาก	บวก
11. การปรับปรุงพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายได้	3.98	0.80	มาก	บวก
12. การออกแบบและเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับสินค้า	4.08	0.86	มาก	บวก
13. สามารถสร้างตราสินค้าให้กับตัวเองได้	4.08	0.80	มาก	บวก
14. สามารถสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายได้เพิ่มขึ้น	3.98	0.66	มาก	บวก
15. สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์	4.03	0.70	มาก	บวก
16. สามารถนำความรู้ทางด้านการตลาดไปต่อยอดสู่ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนได้	4.20	0.79	มาก	บวก
รวม	4.07	0.81	มาก	บวก

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาในภาพรวมเห็นได้ว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านในสอย ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีระดับความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, $S.D. = 0.81$) ซึ่งเป็นความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นในทิศทางบวก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การจัดลำดับความสำคัญของงานเพื่อนำไปสู่การวางแผนที่ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.23$, $S.D. = 0.80$) รองลงมา คือ สามารถนำความรู้ทางด้านการตลาดไปต่อยอดสู่ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนได้ ($\bar{X} = 4.20$, $S.D. = 0.79$) ได้รับความรู้การจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและปลอดภัยต่อการใช้งาน ($\bar{X} = 4.18$, $S.D. = 0.75$) และการปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.18$, $S.D. = 0.81$)

สรุปและอภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นรายข้อได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านในสอย ตำบลปางหมูโมเดล พบว่า กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านในสอย ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 40 คน มีผลคะแนนเฉลี่ยที่ถูกประเมินจากแบบทดสอบความรู้ ความสามารถด้านทักษะอาชีพ อยู่ที่ 33.68 และ 65.03 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบทักษะอาชีพของกลุ่มประชากร ระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น จากการใช้ค่าสถิติ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นมีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดของซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ เอดการ์ เดล (Dale, 1969) ที่ได้กล่าวเอาไว้ว่าการเรียนรู้ในสถานการณ์จำลองรวมถึงการฝึกปฏิบัติในสภาพจริงที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้เกิดผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 90 ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสามารถพิสูจน์ได้จากงานวิจัยของ **วรรณิการังค์มยุรา** (Wongmayura, 2012) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และทักษะกระบวนการทำงานของนักเรียนอยู่ในระดับมาก พบความสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ราตรี เสนาป่า และรัตนทิพร สำอางค์** (Senapha & Sumang, 2016) พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบความสอดคล้อง **วารุณี คงสีไพร และกิตติศักดิ์ คงสีไพร** (Khongseeprai & Khongseeprai, 2023)

ที่พบว่า ก่อนการจัดประสบการณ์การกลุ่มตัวอย่างมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์เฉลี่ยอยู่ที่ 1.56 แต่หลังจากการจัดประสบการณ์กลุ่มตัวอย่างมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์เฉลี่ยอยู่ที่ 4.65 ซึ่งสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2. ศึกษาความพึงพอใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านในสอย พบว่า กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านในสอย ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 40 คน มีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในทิศทางบวก นั้นย่อมหมายถึงความชอบที่ได้รับการจัดกิจกรรมโครงการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง เป็นการจัดกิจกรรมที่พัฒนาศักยภาพทางความคิดสร้างสรรค์ การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาหรือสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของ แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1965) ที่เป็นการมีความต้องการมีผลงานและบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา ดังนั้นการลงมือปฏิบัติในสภาพจริงสามารถแสดงออกทางความคิดได้อย่างเป็นอิสระจะเป็นสิ่งกระตุ้นที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยความพึงพอใจทางบวกอย่างไม่รู้ตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนเซน (Jansen, 2013) ที่กล่าวว่า ทักษะชีวิตและอาชีพได้ให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่น คือ การปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงและการดำเนินชีวิต กำหนดเกี่ยวกับเวลาเพื่อเป้าหมาย โดยเฉพาะวัยรุ่นมีการตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาจะคำนึงถึงเรื่องเวลาที่วางไว้ นอกจากนี้ด้านการสื่อสารเป็นทักษะทางสังคมที่จะพัฒนาการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ช่วงวัยรุ่นมีพัฒนาการทั้งร่างกายและจิตใจ อาจมีพฤติกรรมเสี่ยงได้ ถ้ามีการส่งเสริมทักษะเพื่อช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยง มีการบูรณาการกับอาชีพในกลุ่มวัยรุ่น นักวิจัยประยุกต์ใช้แบบสอบถามเชิงสถานการณ์ พบว่า ผู้เรียนมีความรู้และการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพที่แตกต่างกัน ตั้งข้อสังเกตว่าการประยุกต์ใช้ทักษะการสื่อสาร และการบริหารเวลาเกี่ยวข้องกับความสำเร็จ ซึ่งผลการวิจัยไปพัฒนาชุมชนเพื่อช่วยให้กลุ่มวัยรุ่นสามารถประกอบอาชีพเพื่อพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การดำเนินกิจกรรมในลักษณะโครงการ ผู้สอนควรสนับสนุนให้นักเรียนนำภูมิปัญญาที่มีอยู่ในครัวเรือนของตนมาเสนอความคิดเห็นร่วมกัน

1.2 ควรมีการจัดกิจกรรมในลักษณะของโครงการเพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่างของนักเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประโยชน์และสามารถพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรสร้างเครือข่ายวิชาชีพเพื่อให้นักเรียนได้เห็นสภาพการดำเนินงานจริงเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองต่อไปในอนาคต

References

- Ayre, C., & Scally, A. J. (2014). Critical Values for Lawshe's Content Validity Ratio. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 47(1), 79-86. doi: 10.1177/0748175613513808
- Charungkattikul, S. (2018). *The Twenty-First Century Skills*. Retrieved September 25, 2023, from <https://www.trueplookpanya.com/education/content/66054/-teaartedu-teaart-teaarttea-> (In Thai)

- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334. doi:10.1007/BF02310555
- Dale, E. (1969). *Audio Visual Method in Teaching* (4th ed.). New York: Holt Rinehart and Winston Inc.
- Government Gazette. (2002). *National Education Act Edition (No.2)*. Bangkok (In Thai).
- Jamjang, K. (2015). The Development of Students' 21st Century Learning Skills in the Organic Chemistry and Laboratory 2. In *Subject Faculty of Science and Technology*. Kamphaeng Phet Rajabhat University (In Thai).
- Jansen, A. N. (2013). *Life Skills that Enable Resilience: A Profile of Adolescents from a Coloured Community in Kimberley*. Doctoral Dissertation, University of the Free State.
- Khongseeprai, W., & Khongseeprai, K. (2023). Organizing Game-Based Learning Experience to Develop Mathematic Basic Skills of Kindergarten 2 Students in The New Normal Age. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 15(1), 18-32. Retrieved from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/irdssru/article/view/261567> (In Thai)
- McClelland, D. C. (1965). Toward a theory of motive acquisition. *American Psychologist*, 20(5), 321-333. doi:<https://doi.org/10.1037/h0022225>
- Office of the Basic Education Commission. (2015). *Guidelines for organizing learning skills in the 21th century that emphasize competencies in professional fields*. Bangkok (In Thai).
- Pektepın, P. (2022). A Model of Knowledge Management of Local Wisdom of Ban Rai Sila Thong Community, Pichai Subdistrict, Mueang District, Lampang Province. In *Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Arts*. Mahachulalongkornrajavidyalaya University (In Thai).
- Senapha, R., & Sumang, R. (2016). Effect of Project-Based Learning on The twenty-First Century Learning Skills for the Lesson on Work and Energy for High School Grade 11 Students. *The Proceeding in National and International Conference on Interdisciplinary Academic & Local Development Sustainability 16th*, (pp. 332-343 (In Thai)).
- Wongmayura, W. (2012). Effects of Project Based Learning on Learning Achievement and Skills Work Process of Students in Career Project 23102 Grade 3, Yothin Suksa School Academic Conference of the Teachers Council 2013 . In *Research to enhance the quality of education and Professional development*. Bangkok: Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand (In Thai).